

مسئولیت کیفری نیابتی

دکتر حسین رنجبر

با دیباچه

دکتر محمدعلی اردبیلی

استاد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی

موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی

تهران - ۱۳۹۳

مرشدنامه	رجبیه حسین
عنوان و نام پدیدآور	مسئولیت کیفری نیابتی / حسین رنجبر، با دیباچه محمدعلی اردبیلی
مشخصات نشر	تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری	۴۷۲ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۷-۲۸-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
بازه نشت	کتابخانه، همچنین به صورت اینترنتی
موضوع	مسئولیت مافوق
موضوع	شخصیات
موضوع	مسئولیت جزایی
موضوع	حقوق جزا
شماره افزوده	اردبیلی، محمدعلی؛ مقدمه نویسی
شماره افزوده	مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ / ۹۵ / K۵۰۰۱
رده بندی دیویی	۳۴۵

عنوان	مسئولیت کیفری نیابتی
مؤلف	حسین رنجبر
ناشر	مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش
نویت چاپ	اول
تاریخ چاپ	۱۳۹۳
شمارگان	۵۰۰ نسخه
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۰۷۷-۲۸-۳
بها	۲۵.۰۰۰ تومان
حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.	

تهران - خیابان کریم خان زند - خیابان سنایی - خیابان نهم - کوچه گیلان - بلاک ۵ - کدپستی ۸۸۸۱۱۵۸۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵/۴۵۳۹ تلفن: ۸۸۸۱۱۵۸۱-۴ نمابر: ۸۸۸۱۱۵۸۰
Email: publication@sdil.ac.ir Website: www.sdil.ac.ir

سخن ناشر

توسعه ادبیات حقوقی در هر کشور، نقش مهمی در پیشرفت نظام حقوقی آن کشور ایفا می‌نماید. اندیشمندان و پژوهشگران دنیای بیکران حقوق، که شیفته نظم‌اند و سرباز عدالت، آموزه‌های علمی و تجربیات عملی خویش را به جامعه حقوقی عرضه می‌دارند تا بتوانند در تثبیت و تنویر نظم اجتماعی و استقرار عدالت و اصلاح و پیشرفت کشور سهیم گردند.

قانونگذار فهیم و آگاه، هیچگاه در مقام تهیه پیش‌نویس و مهیا شدن جهت وضع قانون، خود را بی‌نیاز از ادبیات و دکترین حقوقی کشور و مشورت با خبرگان نخواهد یافت، و هیچگاه مصوبات قبلی خویش را دائمی و مصون از نقد و اصلاح قلمداد نخواهد نمود. قضات متخصص و عدالت‌پیشه نیز نقد علمی و منصفانه آرای خود را مایه تکامل و پیشرفت می‌دانند.

دانشکده‌های حقوق و حوزه‌های علمیه که به مأموریت خطیر تربیت قضات، وکلای مشاوران حقوقی، سردفتران، پژوهشگران، و اساتید حقوق و فقه همت می‌گذارند علاوه بر اینکه از آموزه‌های علمی و قضایی کشور بسیار بهره می‌برند متقابلاً رسالت مهمی در غنی‌سازی ادبیات و دکترین حقوقی کشور برعهده دارند.

جمهوری اسلامی ایران به ویژه در دو دهه اخیر پیشرفت قابل توجهی در توسعه کتب ادبیات حقوقی کشور را شاهد بوده است. تعداد کتب و نشریات حقوقی منتشره در کشور طی بیست سال اخیر، به نسبت گذشته به مراتب افزایش یافته است. این دستاورد را باید به فال نیک گرفت و امیدوار بود که این پیشرفت کمی به همین میزان با توسعه‌ای کیفی در بارور شدن دکترین حقوقی مورد نیاز کشور همراه باشد و با احترام به حقوق مالکیت فکری دیگران انتشار یابد.

انتشارات مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهردانش که همواره سعی داشته است علاوه بر انتشار آثار حاصل از تحقیقات پژوهشکده حقوق، به صورتی هدفمند و با ارزیابی علمی به گزینش و چاپ و انتشار کتابهای حقوقی در حوزه‌ها و موضوعات مورد نیاز جامعه حقوقی کشور مبادرت ورزد، زحمات جناب آقای دکتر حسین رنجبر در تألیف کتاب «مسئولیت کیفری نیابتی» را ارج نهاده، امیدوار است این کتاب مورد استقبال جامعه حقوقی کشور و مورد استفاده متولیان امر قرار گیرد.

فهرست مطالب

۹	دیپاچه استاد دکتر محمدعلی اردبیلی
۱۱	مقدمه
۱۳	بخش اول: شناخت مسئولیت کیفری نیابتی
	فصل اول: مفهوم شناسی مسئولیت کیفری نیابتی، مقایسه عناوین مشابه،
۱۵	منابع تاریخی و فلسفی
	مبحث اول: مفهوم شناسی مسئولیت کیفری نیابتی و مقایسه عناوین مشابه
۱۵	گفتار اول: مفهوم شناسی مسئولیت کیفری نیابتی
	گفتار دوم: مقایسه عناوین مشابه مسئولیت کیفری نیابتی و تعیین عنوان
۲۰	مجرمانه شخص مسئول
	مبحث دوم: سیری بر تحول تاریخی - فلسفی مسئولیت کیفری نیابتی
۵۷	گفتار اول: سیری بر تحول تاریخی مسئولیت کیفری نیابتی
	گفتار دوم: سیری بر تحول فلسفی مسئولیت کیفری نیابتی
۹۱	فصل دوم: مبانی مسئولیت کیفری نیابتی
	مبحث اول: مبانی تقصیری مسئولیت کیفری نیابتی
	گفتار اول: مبانی تقصیری مسئولیت کیفری نیابتی بر حسب نظریه‌های
۹۳	حقوقی
	گفتار دوم: مبانی تقصیری مسئولیت نیابتی بر حسب آرای دادگاه‌ها
۱۳۷	مبحث دوم: مبانی مسئولیت کیفری نیابتی بدون تقصیر
	گفتار اول: مسئولیت کیفری نیابتی مبتنی بر ریسک
۱۷۴	گفتار دوم: مسئولیت کیفری نیابتی مبتنی بر جبران و توزیع ضرر

بخش دوم: عناصر تشکیل دهنده جرایم موضوع مسئولیت نیابتی و علل موثر بر آن	۱۹۱
فصل اول: عناصر جرایم موضوع مسئولیت کیفری نیابتی	۱۹۳
مبحث اول: عنصر مادی جرایم موضوع مسئولیت کیفری نیابتی	۱۹۳
گفتار اول: فعل مرتکبین و احراز رابطه فی مابین فاعل مادی و شخص مسئول	۱۹۴
گفتار دوم: ملازمه جرم با رابطه موجد مسئولیت نیابتی و احراز رابطه سببیت	۲۳۶
مبحث دوم: عنصر قانونی و معنوی جرایم موضوع مسئولیت نیابتی	۲۷۸
گفتار اول: عنصر قانونی جرایم موضوع مسئولیت نیابتی	۲۷۸
گفتار دوم: عنصر معنوی جرایم موضوع مسئولیت نیابتی	۳۳۳
فصل دوم: بررسی عوامل تأثیرگذار بر جرایم موضوع مسئولیت نیابتی	۳۷۳
مبحث اول: عوامل تأثیرگذار بر جرم	۳۷۳
گفتار اول: عوامل موثر از حیث ماهیت جرایم	۳۷۴
گفتار دوم: عوامل موثر از حیث چگونگی علل مشروعیت	۳۸۴
مبحث دوم: اسباب موثر بر مجرمیت و مسئولیت کیفری مرتکبین جرایم موضوع مسئولیت نیابتی	۴۱۶
گفتار اول: عوامل موثر بر ادراک	۴۱۸
گفتار دوم: عوامل مؤثر بر اختیار	۴۳۰
نتیجه گیری	۴۳۹
الف- نتایج	۴۳۹
ب- پیشنهادها	۴۴۹
فهرست منابع	۴۵۱